Vlaams Parlement

566 (2020-2021) – Nr. 2
ingediend op 18 december 2020 (2020-2021)

Verslag

namens de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media
uitgebracht door Filip Brusselmans, Karin Brouwers en Katia Segers

over het voorstel van resolutie

van Elisabeth Meuleman, Björn Rzoska en Tine Van den Brande

over het garanderen van de naleving
van de regelgeving over de overheidsopdrachten
en het uitwerken van
een fair aanbestedingsbeleid bij de VRT

verzendcode: CUL

Samenstelling van de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media:

Voorzitter: Elisabeth Meuleman.

Vaste leden:
Cathy Coudyser, Marius Meremans, Freya Perdaens, Wilfried Vandaele, Manuela Van Werde;
Filip Brusselmans, Johan Deckmyn, Klaas Slootmans;
Karin Brouwers, Orry Van de Wauwer;
Steven Coenegrachts, Stephanie D'Hose;
Elisabeth Meuleman, Jeremie Vaneeckhout;
Hannes Anaf.

Plaatsvervangers:
Andries Gryffroy, Kathleen Krekels, Philippe Muyters, Kris Van Dijck, Karl Vanlouwe;
Immanuel De Reuse, Jan Laeremans, Ilse Malfroot;
Maaike De Rudder, Tinne Rombouts;
Els Ampe, Bart Tommelein;
Gustaaf Pelckmans, Tine Van den Brande;
Katia Segers.

Toegevoegde leden:
Tom De Meester.

Documenten in het dossier:
566 (2020-2021) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

INHOUD

1. Toelichting 4
1.1. Toelichting door de eerste indiener 4
1.2. Voorstel tot organisatie van een hoorzitting 5
2. Bespreking 6
2.1. Klaas Slootmans 6
2.2. Karin Brouwers 6
2.3. Bart Tommelein 7
2.4. Katia Segers 8
2.5. Wilfried Vandaele 9
2.6. Elisabeth Meuleman 10
2.7. Aanvullende discussie 11
3. Stemming 12
Gebruikte afkortingen 13

Op donderdag 10 december 2020 behandelde de Commissie voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media het voorstel van resolutie over het garanderen van de naleving van de regelgeving over de overheidsopdrachten en het uitwerken van een fair aanbestedingsbeleid bij de VRT.

(Deze commissievergadering werd als videoconferentie georganiseerd.)

1. Toelichting

1.1. Toelichting door de eerste indiener

Eerste indiener *Elisabeth Meuleman* schetst de aanleiding van het voorstel van resolutie. Ten eerste is dat het forensische onderzoek van Audit Vlaanderen, ten tweede het ondersteunende onderzoek Overheidsopdrachten 2018 van het Rekenhof. Dat tweede onderzoek rapporteert tekortkomingen op het vlak van de mededingingsregels voor 38 procent van de VRT-uitgaven. Opdrachten worden zomaar toegewezen aan dienstenverleners, zonder rekening te houden met die regelgeving.

Op de algemene aanbestedingsregels zijn bepaalde uitzonderingen toepasbaar, bijvoorbeeld als de bestedingen onder een bepaald bedrag blijven. Maar de wetgeving en uitspraken geven aan dat die uitzonderingen zeer restrictief moeten worden benut, met nog steeds inachtneming van de regels betreffende het behoorlijk bestuur en de transparantie. Een goede motivering is steeds nodig.

Het Rekenhofrapport brengt met betrekking tot die uitzonderingen nogal wat tekortkomingen aan het licht. Ook voor aanbestedingen met een beperktere waarde moet de VRT meerdere ondernemers contacteren, maar heeft ze dat in acht op de tien gevallen nagelaten.

Daarnaast bestaan ook uitzonderingen om technische of artistieke redenen. Een bepaald kunstwerk veronderstelt een bepaalde kunstenaar en kan dus niet door iedereen worden gerealiseerd. Ook in dat geval moet de opdrachtgever de afwezigheid op de markt van een valabel equivalent kunnen aantonen. Die uitzonderingsregel heeft de VRT met betrekking tot de audiovisuele sector vaak toegepast, dus voor aankopen en bestellingen van diensten op het vlak van de ontwikkeling, productie en coproductie van programmamateriaal voor radio en tv. Uiteraard is die uitzonderingsregel regelmatig van toepassing op de VRT, die ze in 59 procent van de onderzochte uitgaven heeft gebruikt. Het is echter niet duidelijk of de VRT die regel wel altijd gemotiveerd en correct heeft toegepast.

Vervolgens leest Elisabeth Meuleman het beschikkende gedeelte van het voorstel van resolutie voor (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 566/1, pagina 6 en 7).

De indiener vat samen dat het voorstel van resolutie duidelijkheid beoogt met betrekking tot de toepassing van aanbestedingsregels door de VRT. Er is heel wat fout gelopen. In bepaalde gevallen zijn regels bewust omzeild. Daarnaar loopt terecht al een onderzoek. Dat is een opdracht voor het gerecht, niet voor het Vlaams Parlement. In andere gevallen was er niet genoeg kennis aanwezig over die regels als gevolg van het decentrale aankoopbeleid. CEO Frederik Delaplace heeft al een andere aanpak aangekondigd, die deze kennis wel moet garanderen.

Anderzijds is er ook het aanvoelen dat de aanbestedingsregels vaak hinderlijk zijn in de creatieve en concurrentiële context waarin de VRT opereert. Ze dwingen de VRT in een te strak keurslijf en ontnemen haar de flexibiliteit om snel te ageren. Vandaar dat de indieners van het voorstel van resolutie ook een draaiboek willen voor de toepassing van de uitzonderingen op de aanbestedingsregels in een audiovisuele en creatieve context. Een dergelijk draaiboek kunnen de VRT en de Vlaamse Regering met elkaar overeenkomen, eventueel via de beheersovereenkomst.

Elisabeth Meuleman wil hiermee voorkomen dat er na de onderzoeken een paniekreactie zou ontstaan, te vergelijken met handelingsverlegenheid in het onderwijs. In dat geval zou de VRT de nochtans perfect legale uitzonderingen niet meer durven toepassen, wat haar concurrentieel nadeel zou berokkenen.

Het voorstel van resolutie streeft dus een evenwicht na tussen een correcte en transparante toepassing van de regels en de zekerheid dat de VRT de bestaande uitzonderingen nog steeds mag benutten. Zo hoeft de organisatie niet telkens ongerust te zijn en kan ze nog steeds flexibel en slagkrachtig blijven werken.

Elisabeth Meuleman acht dit signaal nodig, gezien de vaststelling dat het niet altijd duidelijk is welke uitzonderingen waar en wanneer toegestaan worden. Die verduidelijking zou iedereen ten goede komen, zeker ook de VRT.

1.2. Voorstel tot organisatie van een hoorzitting

Na de toelichting vraagt *Elisabeth Meuleman* bij toepassing van artikel 35 van het Reglement van het Vlaams Parlement om een hoorzitting te organiseren over het voorstel van resolutie. Als mogelijke sprekers schuift ze mensen van het Rekenhof, de VRT en experts naar voren. Zij kunnen hun insteek geven bij de gewenste combinatie van duidelijkheid met flexibiliteit. De spreker wijst erop dat de instemming van vijf stemgerechtigde leden volstaat om een hoorzitting te organiseren.

Katia Segers gaat ervan uit dat iedereen gespannen uitkijkt naar de communicatie over de nieuwe beheersovereenkomst met de VRT. Minister Benjamin Dalle heeft al aangekondigd dat die overeenkomst de nodige bepalingen over transparantie zal bevatten. Maar alles kan beter. Sp.a kan dit constructieve voorstel om het Vlaamse vlaggenschip VRT te versterken, alleen maar steunen, en staat ook achter de organisatie van een hoorzitting, met bijvoorbeeld het Rekenhof, de VRT-vakbonden, VRT-personeel en de SARC.

Bart Tommelein kondigt aan dat Open Vld niet akkoord gaat met de organisatie van een hoorzitting.

Karin Brouwers deelt mee dat CD&V evenmin akkoord gaat met de gevraagde hoorzitting. Tijdens de bespreking ten gronde zal ze toelichten waarom het voorstel van resolutie tegen het Charter van Deugdelijk Bestuur van de VRT indruist. Het parlement is op deze manier echt zijn doel voorbij aan het schieten terwijl iedereen de nieuwe beheersovereenkomst afwacht die de toekomst van de VRT zal uittekenen. Bovendien gaat het voorstel van resolutie de bevoegdheden van het Vlaams Parlement te buiten.

Wilfried Vandaele sluit zich namens de N-VA-fractie aan bij het standpunt van Bart Tommelein en Karin Brouwers over de hoorzitting. De N-VA vindt eveneens dat het voorstel van resolutie zijn doel voorbijschiet en vooral getuigt van de profileringsdrang die Groen de jongste tijd heeft gekenmerkt. De wet op de overheidsopdrachten geldt voor álle overheidsgeledingen. Door de Vlaamse Regering te vragen om die specifiek te verduidelijken voor de VRT, verschuift het voorstel van resolutie de verantwoordelijkheid van de VRT om de regels toe te passen, naar de regering zelf. De consequentie zou dan zijn dat de regering voor elke Vlaamse instelling haarfijn uitlegt hoe ver ze al dan niet mag gaan, wat juist nog veel meer grijze zones zou creëren en discussies zou doen ontstaan. Bovendien komt zoiets neer op inmenging in de taken van de CEO van de openbare omroep.

De N-VA vindt het een erg vreemde vraag, besluit de spreker.

Elisabeth Meuleman acht het voldoende aangetoond dat een hoorzitting meer dan op zijn plaats is. Bepaalde zaken behoeven nu eenmaal verduidelijking. Het

draaiboek is ook geen opdracht voor de Vlaamse Regering maar moet van de VRT zelf komen. De thematiek is ernstig genoeg. Het voorstel van resolutie pretendeert geen perfectie en is niet te nemen of te laten. De indiener is dan ook zonder meer bereid tot overleg en oplossingen. De optiek om de VRT ook na de huidige moeilijkheden voldoende flexibiliteit te garanderen, verdient op zijn minst een grondige bespreking. Ook voor andere domeinen is het nuttig om problemen met de wet op de overheidsopdrachten te bespreken.

Klaas Slootmans deelt mee dat het Vlaams Belang het voorstel van resolutie grondig heeft bestudeerd en onder de indruk is van de juridische kwaliteit. Maar net als Wilfried Vandaele vindt de spreker het te veel van het goede. Er was al een besloten hoorzitting. De wet op de overheidsopdrachten en de uitzonderingsgronden zijn duidelijk genoeg. Elke overheidsdienst apart een draaiboek opleggen, is erover.

Het verzoek om een hoorzitting te organiseren wordt verworpen met 10 stemmen tegen 3.

2. Bespreking

2.1. Klaas Slootmans

Klaas Slootmans herhaalt dat hij de kwaliteit van het voorstel van resolutie niet in twijfel trekt en ten gronde heel wat van de bekommernissen deelt met betrekking tot good governance en het misbruik van de wet op de overheidsopdrachten.

Het voorstel refereert aan de rapporten van Audit Vlaanderen en het Rekenhof, die op een groot probleem in de organisatiestructuur van de VRT hebben gewezen. Het is inderdaad aan de VRT om de interpretatie van de uitzonderingsgronden helder uiteen te zetten. Uit wat nu al bekend is over de beheersovereenkomst, leidt Klaas Slootmans af dat de omroeporganisatie nu al aan de slag is gegaan met een actieplan, in de lijn van de aanbevelingen in het voorstel van resolutie. Daar dan nog een draaiboek aan toevoegen, zou dubbelop zijn.

Bovendien maakt het voorstel van resolutie gewag van een te strak keurslijf in verband met de creatieve en artistieke uitzonderingsgronden. De rapporten hebben echter juist het tegenovergestelde aangetoond. Het keurslijf van de VRT was veel te laks. Intussen onderzoekt zelfs het parket de laksheid waarmee de organisatie met de uitzonderingsgronden is omgegaan. Voor Klaas Slootmans is het signaal dat het voorstel van resolutie bevat, precies het omgekeerde van wat de VRT zou moeten krijgen. Daarom zal het Vlaams Belang het voorstel van resolutie niet goedkeuren.

2.2. Karin Brouwers

Karin Brouwers heeft geconstateerd dat het voorstel van resolutie grotendeels gebaseerd is op het ondersteunende onderzoek van het Rekenhof. Dat het parlement dit rapport niet had ontvangen, bewijst dat het een bijzonder Rekenhofonderzoek betreft, over operationele aangelegenheden waarover het Vlaams Parlement geen bevoegdheid heeft. Het Mediadecreet bevestigt dit.

Het commissielid citeert het Charter van Deugdelijk Bestuur: "Het Vlaams Parlement oefent toezicht uit op de Vlaamse Regering en kan die regering vanzelfsprekend slechts binnen de perken van diens eigen bevoegdheid ten aanzien van de VRT aanspreken. (…) De Vlaamse Regering en het Vlaams Parlement als toezichthouder brengen daarbij voldoende respect op voor de decretaal gecreëerde autonomie van de bestuursorganen van de VRT. Ze geven de raad van bestuur de nodige ruimte om zijn verantwoordelijkheden uit te voeren en respecteren daarbij diens onafhankelijkheid. Ze weerhouden zich van enige inmenging in het dagelijkse bestuur van de

VRT, en respecteren de operationele autonomie van de gedelegeerd bestuurder en zijn directiecollege."

Karin Brouwers beoordeelt het voorstel van resolutie als een heel operationele ingreep van het Vlaams Parlement bij de VRT. Om decretale redenen kan CD&V het niet goedkeuren. Wat de forensische audit betreft, moet het gerecht nu zijn werk doen. Ook daarin kan het parlement beter niet interfereren.

Van de – heel relevante – aanbevelingen uit het forensische rapport heeft minister Benjamin Dalle al in het actualiteitsdebat van 14 oktober 2020 aangekondigd dat hij ze integraal zal overnemen in de beheersovereenkomst (*Actualiteitsdebat* Vl.Parl. 2020-21, nr. 2). Over die nieuwe beheersovereenkomst zal de commissie vanaf januari 2020 kunnen debatteren. Voorts heeft de minister gewezen op een actieplan van de VRT betreffende de correcte naleving van de regelgeving over de overheidsopdrachten. De minister beschouwt de beheersovereenkomst als een resultaatsverbintenis en zal toezien op de naleving. Ook heeft hij zeer duidelijk een jaarlijkse opvolging van de aanbevelingen van Audit Vlaanderen toegezegd.

Karin Brouwers gaat ervan uit dat de minister met deze beloften voldoende tegemoet is gekomen aan de bezorgdheden die het voorstel van resolutie tot uiting brengt. Op dat vlak is het nu dus wachten op de precieze formulering in de beheersovereenkomst.

In het gevraagde nieuwe draaiboek over de overheidsopdrachten ziet de spreker geen enkele meerwaarde. Zoiets bestaat nu al, namelijk op overheid.vlaanderen.be/draaiboek. Ook op federaal en Europees niveau zijn dergelijke richtsnoeren voorhanden.

Een vraag zoals in het voorstel van resolutie om een interpretatieve omzendbrief uit te vaardigen, komt erop neer dat een minister de ambtenaren van zijn diensten instructies geeft over de wijze waarop die wetten, decreten en uitvoeringsbesluiten moeten toepassen. Op een nv van publiek recht is zoiets niet toepasbaar.

Vandaar dat CD&V het voorstel van resolutie niet zal goedkeuren, deelt Karin Brouwers mee.

2.3. Bart Tommelein

Bart Tommelein gaat ervan uit dat de bezorgdheid over de niet-naleving van de wet op de overheidsopdrachten door de VRT al genoegzaam bekend is. Alle fracties in het Vlaams Parlement hebben die bezorgdheid tot uiting gebracht, zelfs uitentreuren. Dat is gebeurd in het plenaire actualiteitsdebat, een besloten commissievergadering, een interpellatie in de commissie (*Interpellaties* Vl.Parl. 2020-21, nr. 10) en recent weer een motie tot oprichting van een onderzoekscommissie (*Parl.St.* Vl.Parl. 2020-21, nr. 547/1). Elke week lijkt men wel een nieuw initiatief in het verschiet te hebben om hetzelfde zeggen.

Dat geldt nu ook weer voor dit voorstel van resolutie. Het baseert zich op de bevindingen en aanbevelingen uit het rapport van het Rekenhof uit het najaar van 2019. Het Rekenhof had de uitgaven van de eerste helft van 2018 onderzocht.

In het voorstel van resolutie luidt het dat het eigenlijke werkpunt van de VRT bestaat in het vormgeven en uitrollen van een professioneel en toetsbaar kader en aanbestedingsbeleid. Dat willen de indieners op twee manieren bereiken. Ten eerste krijgt de Vlaamse Regering de opdracht mee om in de nieuwe beheersovereenkomst de clausule op te nemen dat er een draaiboek moet komen, met een overzicht van de regelgeving over de overheidsopdrachten en instructies betreffende de toepasbaarheid van de uitzonderingen daarop. Voorts zou er een vorm van monitoring en evaluatie moeten komen.

Dit alles ligt echter helemaal in de lijn van wat minister Dalle al in het vermelde plenaire actualiteitsdebat heeft aangekondigd. De minister kondigde aan dat de aanbevelingen uit het auditrapport letterlijk in de beheersovereenkomst zouden worden opgenomen, met daaraan een resultaatsverbintenis gekoppeld. Die aanbevelingen behelzen:

- een contractueel kader voor samenwerking en betaling;
- de correcte behandeling van overheidsopdrachten op basis van een uitgaand actieplan;
- duidelijke procedures voor het aankoopbeleid.

Aangezien er een duidelijk actieplan zal komen met duidelijke procedures, vindt Bart Tommelein de bepalingen van het voorstel van resolutie overbodig.

Ten tweede vragen de indieners dat de Vlaamse Regering het draaiboek naziet, goedkeurt en desgevallend in een interpretatieve omzendbrief giet. Dat vindt Bart Tommelein enigszins bizar. De Vlaamse Regering onderhandelt op basis van een resolutie van het Vlaams Parlement (*Parl.St.* Vl.Parl. 2019-20, nr. 388/2) over een meerjarige beheersovereenkomst met de VRT. De minister van Media ondertekent namens de Vlaamse Regering die beheersovereenkomst. Als die minister duidelijk aangeeft dat de uitvoering van de aanbevelingen als een resultaatsverbintenis in de beheersovereenkomst zullen staan, waarom zou de Vlaamse Regering daarna dan nog eens de gevraagde draaiboeken en actieplannen moeten goedkeuren? Wat is het nut van een beheersovereenkomst als de regering daarnaast nog een hele rist documenten apart moet goedkeuren?

Het Mediadecreet en het Charter van Deugdelijk Bestuur leggen de bevoegdheden vast van de gedelegeerd bestuurder, raad van bestuur en gemeenschapsafgevaardigde. Bart Tommelein heeft nooit onder stoelen of banken gestoken dat de gedelegeerd bestuurder het volle vertrouwen van hemzelf en de Open Vld-fractie geniet. Een eventueel contractueel kader of een actieplan kunnen worden goedgekeurd door het directiecollege en de raad van bestuur.

De spreker is evenmin het idee van de interpretatieve omzendbrief genegen. Dit idee gaat ervan uit dat de wetgeving over de overheidsopdrachten niet helder en duidelijk zou zijn voor de VRT. Maar de uitzonderingsregels over onderhandelingsprocedures zonder voorafgaande bekendmaking om technische of artistieke redenen of met betrekking tot audiovisuele mediadiensten of radio-omroepdiensten worden bepaald door een Europese richtlijn. Ook alle andere omroepen in de EU hebben zich daaraan te houden. Het gaat nogal ver om te veronderstellen dat al die omroepen problemen zouden hebben met de interpretatie van deze regelgeving. Mocht dat toch het geval te zijn, dan is het veeleer aangewezen de Europese richtlijn te herzien. Maar dan zouden er ook al eerdere signalen in die zin bekend moeten zijn.

Bijgevolg vindt Bart Tommelein het allerminst aangewezen om de – federale – wetgeving over de overheidsopdrachten nog eens apart te verduidelijken. Een dergelijke omzendbrief zou nog wel eens alibi kunnen worden om de wetgeving niet na te leven.

Open Vld zal het voorstel van resolutie dan ook niet goedkeuren.

2.4. Katia Segers

Katia Segers ziet in het voorstel van resolutie een verdienstelijke poging om vanuit het Vlaams Parlement een steentje bij te dragen aan het goed functioneren van de openbare omroep, een Vlaams vlaggenschip. De periode sinds eind 2019 was onverkwikkelijk en niet voor herhaling vatbaar. Het doel van alle fracties is het behoud van een sterke en slagkrachtige openbare omroep, veronderstelt het commissielid.

Ze waardeert Frederik Delaplace, de nieuwe gedelegeerd bestuurder, om zijn zeer krachtdadige optreden na de bekendmaking van de audit. Hij heeft meteen gezegd dat zoiets niet meer mag gebeuren. Minister Dalle is daar terecht op voortgegaan door dit doel een plaats te geven in de nieuwe beheersovereenkomst.

Dit neemt niet weg dat ook het Vlaams Parlement nog constructieve initiatieven kan nemen. Vandaar dat Katia Segers het voorstel van resolutie waardeert, hoewel ze daarbij nog enkele vragen heeft.

De onderliggende idee is dat de VRT geen overheidsinstantie is maar een onafhankelijke nv van publiek recht, die het in haar hypercommerciële sector niet altijd gemakkelijk heeft tegenover privéspelers die veel vrijer en sneller kunnen handelen, terwijl zij zich aan de vermelde strikte regels te houden heeft. De frustraties die dit teweegbrengt, mogen echter niet leiden tot onwettelijk handelen. Het voorstel van resolutie is een initiatief om aan te geven hoe de VRT daarmee kan omgaan. In de vermelde plenaire vergadering heeft Katia Segers al voorgesteld om naar aanleiding van die frustratie na te gaan hoe buitenlandse omroepen met dat spanningsveld omgaan. Het zou nuttig zijn om daarover het EBU-standpunt te horen.

De spreker kijkt uit naar de manier waarop Frederik Delaplace zijn uitspraken in de besloten commissiezitting in interne richtlijnen zal omzetten. Het parlement kan dit proces dan opvolgen.

Daarnaast merkt Katia Segers op dat de VRT steeds op verschillende manieren aan toezicht onderworpen is: van het Rekenhof, de commissaris-revisor, Audit-Vlaanderen en de interne audit. Deze bestaande toezichtinstanties monitoren nu al de naleving van de wetgeving op de overheidsopdrachten. Van het interne auditcomité is intussen wel al gebleken dat het de mistoestanden niet heeft kunnen uitsluiten.

Wat de omzendbrief betreft, merkt Katia Segers op dat de interpretatiebevoegdheid met betrekking tot de wet op de overheidsopdrachten eigenlijk aan de federale overheid toekomt. In de hiërarchie van de wetsnormen is een omzendbrief van de Vlaamse Regering bijgevolg ondergeschikt aan de federale wetgeving en uitvoeringsbesluiten. Los daarvan kan een omzendbrief op lange termijn, spijts alle goede intenties, leiden tot meer onduidelijkheid over de interpretatie. Daarvoor moet het parlement zich hoeden.

Ondanks het geformuleerde voorbehoud betuigt Katia Segers haar steun aan het voorstel van resolutie.

2.5. Wilfried Vandaele

Wilfried Vandaele ziet een analogie met het melken van een koe. Als de koe helemaal uitgemolken is, wordt het voor haar erg pijnlijk als iemand toch nog blijft melken. Wat Groen in dit dossier doet, noemt het commissielid binnen die beeldspraak een naar sadisme neigende dierenmishandeling.

Dit dossier is immers uitgemolken nadat het op alle mogelijke manieren is behandeld. Nu al staat vast dat de beheersovereenkomst uitvoerig aandacht zal besteden aan mechanismen om de aanbevelingen van Audit Vlaanderen, het Rekenhof, de commissaris-revisor en nog anderen na te leven. De gedelegeerd bestuurder heeft aangekondigd dat hij de aanbevelingen die de VRT door de jaren heen heeft ontvangen, zal bundelen en opvolgen, en dat hij daarover op geregelde tijdstippen het Vlaams Parlement zal informeren.

De wet op de overheidsopdrachten apart verduidelijken voor de VRT, komt neer op ellende zoeken en is een zware inmenging in de operationele opdracht van de gedelegeerd bestuurder, aan wie die interpretatie toekomt. Het is wellicht zelfs niet

mogelijk om die interpretaties zwart op wit in omzendbrieven te schrijven. Wilfried Vandaele vermoedt hierin veeleer een zaak van deontologie en van aanvoelen van wat gepermitteerd is of niet.

Het vertrekpunt van dit dossier is dat bij de VRT bepaalde malversaties aan het licht zijn gekomen, waarna iedereen, inclusief Groen, moord en brand heeft geschreeuwd over overheidsgeld dat over de balk is gegooid. Nu komt diezelfde partij echter aanzetten met het argument dat de VRT anderzijds toch wel voldoende soepelheid moet behouden om een en ander mogelijk te maken. Elisabeth Meuleman claimt dat ze met haar voorstel van resolutie die twee uitgangspunten wil verzoenen, maar dat zal haar volgens Wilfried Vandaele niet lukken. Men kan eisen dat alle openbare instellingen, overheden en gemeentebesturen de aanbestedingsregels correct volgen. Die regels laten inderdaad bepaalde uitzonderingen toe. De spreker roept op om het bij die regels en uitzonderingen te houden, en de verantwoordelijkheid te respecteren van wie daarmee moet omgaan. In dit geval ligt de verantwoordelijkheid bij de VRT en is het aan de toezichtsorganen om op eventuele foute interpretaties te wijzen. Daarvoor zijn geen omzendbrieven of draaiboeken nodig.

Wilfried Vandaele gaat ervan uit dat de garanties in de nieuwe beheersovereenkomst en de niet mis te verstane toezeggingen van de gedelegeerd bestuurder zullen volstaan. Zoals in de plenaire vergadering roept hij op om eindelijk eens vooruit te blikken en de VRT ook het nodige vertrouwen te geven. In de commissie gaat het vaak over vertrouwen schenken aan de VRT en haar mensen, maar het voorliggende voorstel van resolutie getuigt van bitter weinig vertrouwen. De N-VA zal het zeker niet steunen.

2.6. Elisabeth Meuleman

Elisabeth Meuleman dankt sommige maar niet alle commissieleden voor hun opmerkingen. Aan Wilfried Vandaele deelt ze mee dat ze steeds graag een discussie op niveau voert, gebaseerd op terechte argumenten. Zijn argumenten vindt ze echter van het flauwste wat ze in haar politieke carrière al heeft gehoord. Wellicht wenst Wilfried Vandaele initiatieven die in alle stilte worden genomen en op geen enkele manier wereldkundig worden gemaakt. Zoiets zou de meerderheid ongetwijfeld goed uitkomen, maar daarmee zou Elisabeth Meuleman zichzelf geen goed parlementslid vinden. Net als academici moeten volksvertegenwoordigers proberen om op maatschappelijke debatten te wegen. Dus is het nodig om ideeën wereldkundig te maken en er een draagvlak voor te zoeken. Mogelijk zal dat Wilfried Vandaele dan maar op de zenuwen werken.

De indiener benadrukt dat haar initiatief van een terechte bezorgdheid uitgaat. Uit analyse, denkwerk en gesprekken met vele experts en betrokkenen zijn bepaalde conclusies naar voren gekomen. Ten eerste zijn er grote problemen aan het licht gekomen met betrekking tot de overheidsopdrachten. De steekproef door het Rekenhof wijst op een diepgeworteld probleem. In die problemen zijn categorieën te onderscheiden. De eerste categorie behelst het bewust omzeilen van regelgeving, het toekennen van opdrachten aan vriendjes enzovoort. Daarvoor is de strengst mogelijke aanpak nodig; waar toepasselijk zelfs vanwege het gerecht. Dat zal gebeuren en gebeurt nu al. De tweede categorie is te wijten aan de organisatie die met haar decentrale aankoopbeleid niet helemaal op punt stond, waardoor niet iedereen die ermee te maken kreeg, de regelgeving voldoende kende. De aanpak daarvan is een opdracht voor de CEO, die in de commissie heeft uiteengezet hoe hij het probleem wil oplossen.

Ten derde hebben experts aangegeven dat de regelgeving betreffende de overheidsopdrachten en de uitzonderingsclausules daarop hoe dan ook onduidelijkheid meebrengen. Elisabeth Meuleman erkent dat het federale materie is en dat niet alleen de VRT het hoofd ertegen stoot. Alle lokale bestuurders beseffen het nut van

mededingingsregels en transparantie, maar soms werken die verlammend. Het is nuttig om die te herbekijken, maar dat is dus federale materie. Intussen willen de indieners van het voorstel van resolutie wel een oplossing voor de VRT. Daar manifesteert dit probleem zich nog acuter dan elders. Door het Rekenhofrapport en de audit dreigt de slinger nu door te slaan en dreigen zelfs gewettigde uitzonderingen niet meer toegelaten te worden.

Het voorstel van resolutie dient dus het dubbele doel om correct en transparant handelen te combineren met de nodige flexibiliteit, waarin wettelijk toegestane uitzonderingen gegarandeerd toepasbaar blijven. Elisabeth Meuleman gaat ervan uit dat Wilfried Vandaele dit niet goed heeft begrepen. Ze wil net de concurrentiële positie van de VRT gehandhaafd zien. Misschien zijn een omzendbrief en een draaiboek niet de optimale oplossingen. Maar na de raadpleging van een jurist hebben de indieners deze oplossing gevonden om op het Vlaamse niveau het beoogde objectief te dienen.

De eerste indiener betreurt dat het voorstel om een hoorzitting te organiseren het niet heeft gehaald. Ze zou immers bereid zijn geweest tot amendering van haar voorstellen, als bijvoorbeeld buitenlandse voorbeelden of de praktijkervaring van experts andere oplossingen zouden hebben aangereikt.

Elisabeth Meuleman benadrukt dat ze een eerlijke intellectuele discussie heeft willen voeren, die ze, gezien de vele signalen die ze heeft ontvangen, ook noodzakelijk acht. Misschien is de oplossing die ze heeft aangereikt, niet perfect. Maar die verdiende op zijn minst een eerlijk debat in plaats van de zeer vreemde opmerkingen van sommigen. Die gingen niet in op de kern van de zaak en hadden blijkbaar al op voorhand een betoog klaar over een koe die moest worden uitgemolken.

De bedoeling van dit voorstel van resolutie was niet om de zaken nog verder uit te spitten. Ook dat vindt Elisabeth Meuleman nog steeds noodzakelijk, en daarom heeft ze de intussen afgewezen onderzoekscommissie voorgesteld. Het voorstel van resolutie was een heel constructief voorstel tot een concrete en onmiddellijke aanpak.

De spreker dankt ten slotte alle leden die de discussie op een ernstige manier hebben gevoerd.

2.7. Aanvullende discussie

Wilfried Vandaele vraagt zich af of Elisabeth Meuleman als commissievoorzitter spreekt of als eerste indiener, aangezien ze de commissie is blijven voorzitten. Dat vindt hij vreemd. Bovendien vindt Elisabeth Meuleman haar eigen betoog van intellectueel niveau getuigen en vindt ze dat iedereen die er kritiek op uit, het niet heeft begrepen. Wilfried Vandaele heeft de teksten wel degelijk gelezen. Ook de N-VA heeft juristen en kent heus wel mensen bij de VRT. De fractie concludeert dat het voorliggende voorstel van resolutie geen goed idee is.

Elisabeth Meuleman wijst erop dat dit voorstel van resolutie iets anders is dan de motie tot oprichting van een onderzoekscommissie, maar dat betwist niemand. Net als Bart Tommelein vraagt Wilfried Vandaele zich af wat er volgende week weer uit de bus zal komen. Op die manier wordt wel degelijk een koe uitgemolken.

Als Elisabeth Meuleman vindt dat er onduidelijkheden zijn die opheldering vergen, dan blijft Wilfried Vandaele erbij dat die oefening in dat geval voor iedereen en alle instellingen nodig zou worden. Het gevolg van die poging om de zaken eenvoudiger te maken en mensen verantwoordelijkheden toe te kennen, dreigt dan net het omgekeerde te zijn. Mensen zullen die verantwoordelijkheid kunnen afschuiven doordat ze telkens een regeltje vinden om te zeggen dat het ook anders kan.

Daarmee verwoordt Wilfried Vandaele de opinie van de N-VA. Als Elisabeth Meuleman die dom vindt, dan is het maar zo.

Jeremie Vaneeckhout vindt dat Elisabeth Meuleman duidelijk het onderscheid heeft gemaakt tussen haar rol als commissievoorzitter en haar rol als eerste indiener van het voorstel van resolutie. Het debat is op een gedegen manier gevoerd. De spreker vindt de suggestie van het tegendeel ongepast.

De Groenfractie vindt de plastische beeldspraak over een uitgemolken koe kort door de bocht en over de schreef. In de plenaire vergadering noemde Karin Brouwers de handelwijze van Groen van de pot gerukt. Parlementsleden hebben echter het volste recht om dit debat te voeren. Jeremie Vaneeckhout constateert dat de andere aanwezige leden al veel langer in het parlement zetelen dan hijzelf en een groot parlementair eergevoel zullen hebben. Dan moeten ze dergelijke opportuniteits-afwegingen ook aan hun collega's gunnen. Wie in de toekomst dit dossier verder wil bespreken, zal daarin kunnen rekenen op de steun van Jeremie Vaneeckhout.

Bart Tommelein adviseert met zijn lange ervaring dat een commissievoorzitter die een eigen voorstel van resolutie verdedigt, zich zolang laat vervangen door een ondervoorzitter van de commissie.

Elisabeth Meuleman erkent dat ze zich beter had laten vervangen als commissie-voorzitter.

3. Stemming

Het voorstel van resolutie wordt verworpen met 11 stemmen tegen 3.

Elisabeth MEULEMAN,
voorzitter

Filip BRUSSELMANS
Karin BROUWERS
Katia SEGERS,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

CEO	chief executive officer
EBU	European Broadcasting Union
nv	naamloze vennootschap
SARC	Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (= Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media)
VRT	Vlaamse Radio- en Televisieomroeporganisatie